

IZLAZI SVAKE SUBOTE

JEŽ

BEOGRAD, 5 JUNI 1948

PRIMJERAK 2 DINARA

— Vi, djeco, požuriste s tim priprèmmama, pa èete da èekate žito.
— Ama, èièa, bolje mi žito, nego žito nas!

RADIO Konfuzija

ATMOSFERSKI PRITISAK

O JEDNOM TROŠKU

Zapadnjački stručnjaci pokušali su na briselskoj konferenciji da ograniče jačinu i broj radio-stanica demokratskih zemalja i izlože smetnjama njihove emisije.

ČIKA-SIMA uzbuđeno spusti novine i lupi šakom po stolu:

— E, brate, ovo već prelazi svaku mjeru!

— Šta to? — zapita tetka-Stana, njegova žena.

— Pa ovo sa radio-talasima. Ama, sve sam mogao još zamisliti, ali mi nikako ne ide u glavu da čak i vazduh hoće da monopolišu.

— I-ju! A ko to, crni Simo?!

— zaprepasti se tetka-Stana.

— Kako ko? Još pitaš ko? Pa oni tamo što propagiraju četiri-pet-li sloboda, a hoće da nadmaše Gebelsa i Hitlera.

— I-ju! I-ju! Da nas ne poguše, crni Simo?

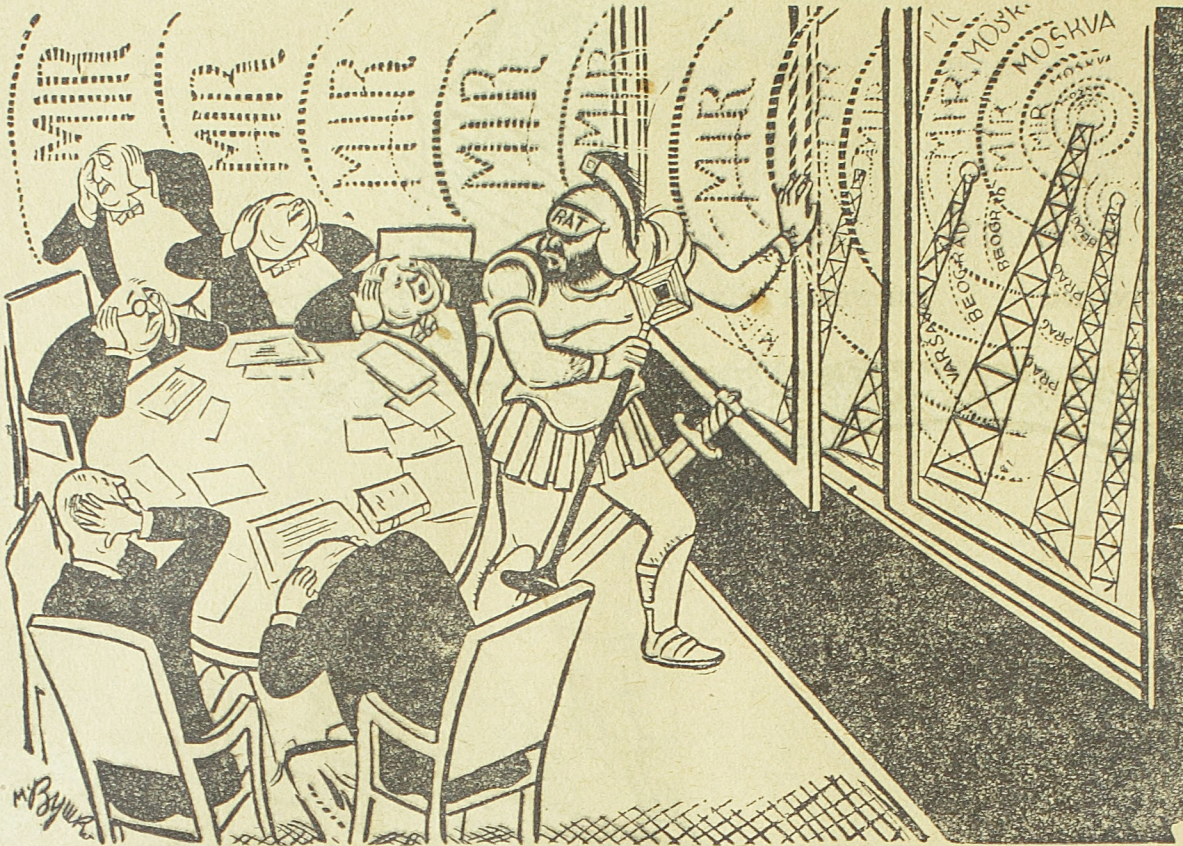
— Ne luduj, stara! — obrecnu se čika-Sima. — Ne radi se o gušenju, već o radio-difuziji. Ili, onako jasno narodski rečeno, radi se, brate, o tome da se prigrabi i vazduh za njihovu radio-konfuziju. Okreneš koju bilo stanicu na ovom tvom sanduku i čuješ samo džaz, papine pozive na krstaški rat, bugi-vugi, prijetnje atomskom bombom ili kako tamo neka bjelosvjetska firma reklamira svoj bučkuriš.

Čika-Sima se zamisli, pa dodade:

— Još im ostaje samo da monopolišu i sunčevu svjetlost.

— A 'oće li?

— Kakvi su, pokušaće. Ne mogu suncu da oproste što im dolazi sa Istoka.

Mars: Prigušite ih, gospodo, da bih se ja bolje čuo...

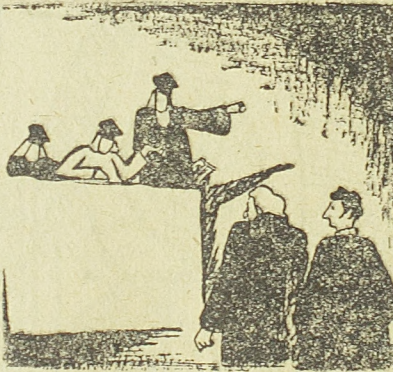
NEPRIJATNI CITATI

Besprimjerna nelojalnost PUŠKINA i DIKENSISA

Kako javljaju iz Njujorka, jedna grupa vrlo promućurnih američkih detektiva-utamanjivača svakojake nelojalnosti uspjela je da rasvijetli djelatnost nekog sumnjivog Rusa koji je uobičajio da svoja buntovnička djela potpisuje imenom Aleksandar Sergejevič Puškin. Ovaj Rus, o kome se dosad u volstritskim krugovima ništa nije znalo, usudio se da napiše članak „Džon Tener“ i da u njemu, između ostalog, kaže o SAD sljedeće:

„Odnosi SAD prema indijanskim plemenima, prastarim vlasnicima zemlje u kojoj danas žive došljaci iz Evrope, takođe su podvrgnuti strogoj ocjeni novih posmatrača. Očigledna nepravdičnost, klevetničke sklonosti i nečovječnost američkog Kongresa osuđene su s negodovanjem... Ugledali su, zgranuti, „demo-

kratiju“ u njenom odvratnom cinizmu, u njenim svirepim predrasudama, u njenom nepodnošljivom tiranstvu...“

Napravivši ove i mnoge druge grozne antivolstritske i antizapadnodemokratske ispade, pomenuti Rus Puškin pokušao je da

zaturi trag: on je, nekako udesio da tobože umre 1837 godine, (a ustvari je i danas živ), kako bi kod neupućenih stvorio uvjerenje da citirane riječi nisu inspirisane sa izvjesne nelojalne strane. Ali američki detektivni doskočili su Puškinovim mahinacijama, pošto se iz navedenih mjesta članka jasno vidi da je napisan povodom današnjih američkih prilika i običaja.

Sličan je i slučaj izvjesnog Čarlsa Dikensa, koji se u svome pokušaju da izbjegne odgovornost ugledao na gorepomenutog Puškina. Taj Dikens inače, duva u isti rog sa Puškinom, jer kaže o Americi:

„Najstrašnji udarac koji će se ikada zadati slobodi doći će iz te zemlje.“

Kao saučesnik neželjenih stranaca Puškina i Dikensa, mora nažalost, da se optuži, i jedan Amerikanac, koji je svoju američku djelatnost jasno ispoljio u knjizi „Triumf plutokratije“ rekavši o stubovima preokokeanske demokratije i ovo:

„Izgubio sam borbu za zemlju zato što se cijela razgranata državna mašina nalazila u rukama agenata i povjerenika kapitala, koji su revnosno pljačkali državnu imovinu; zato što gospodareći štampom — oni drže svijet u neznanju o pravom stanju stvari.“

Svoje miješanje u sadašnje namjere džentlmena, koje tako bezobzirno vrijeđa, autor citiranih riječi zabašurio je na način prilično sličan Puškinovom i Dikensovom: napisao je te riječi prije tridesetak godina, a knjigu je potpisao kao R. Petigru, američki senator.

Puškin, Dikens i Petigru biće pozvani da odgovaraju pred Odborom za antiameričku djelatnost.

E. Zah.

★

MARŠALSKI SPECIJALISTI ZA STEČAJEVE

„Finenšel tajms“ donosi da je Tomas Finlenter, stručnjak za stečajno pravo, postavljen za administratora Maršalovog plana za Veliku Britaniju.

Tomas Finlenter, koji će kroz kratko vrijeme stići u London, predviđa da će imati pune ruke posla, pošto mu se nigdje nije pružila bolja prilika za izučavanje stečajeva nego u onim zemljama koje su primile „Maršalovu pomoć“.

NOVATORI i racionalizatori naprave ti, brate, čitav kalambur u preduzeću. Em pokvare stari red i način proizvodnje, em poremete princip štednje. Preduzeće je primorano da čini izdatke na nagrade, a sindikalna podružnica i uprava gube dragocjeno vrijeme oko proglašavanja novatora i racionalizatora. Sve bi nekako i išlo, kad bi se oni ograničili samo na jedan izum. Ali ima neskromnih pojedinaca koji se lako ne zaustavljaju nego tjeraju u nedogled. Tama što se proglašuje jedno, a oni su izmislili nešto novo, tako da neke sirote uprave padoše na nos od posla. Evo konkretan primjer:

Balint Tot u fabrici skroba i skrobnih derivata konstruirao je novi konvertor i u znatnoj mjeri povećao proizvodnju fabrike. I tek što je direktor preduzeća naumio da ga proglašuje za racionalizatora, a on tup pa počeo odmah da radi na rekonstrukciji nove filter-prese. Kad je i ovo završio i povećao kapacitet fabrike za 66%, nije sačekao ni da se direktorova namjera realizuje, nego hajde na izradu pretsušionice.

A direktor nikako da sačeka da on jednom završi s izumima. Više nije ni pomišljao na to da ga proglašuje za racionalizatora, ni da ga novčano nagrađuje. Uzalud je kolektiv fabrike ukazivao na to da je prva Balintova mašina puštena u pogon još krajem prošle godine.

— Ama, to ćemo učiniti — odgovarao je direktor — kada Tot potpuno završi sa svojim radovima. Znate, bolje je sve o jednom trošku.

KONFORLIJE

O američkim konfor-stanovima čuda pričaju! Pritisne li se na jedno dugme — izlazi pribor, za brijanje, koji odmah navalja da bi je gazdu; pipne li se drugo dugme — eto kade, i mister je automatski ubačen u pjenušavi šampon željene temperature; a ako se drmne treće dugme — trči napitak što produžuje život i skače džentlmenu pravo u usta.

Čuli to Jovani i Ranko Božić, beogradski trgovci, pa k'o vele, da i oni sprema sve, i u zgodnom momentu ubace samo električne instalacije. Otišli su i korak dalje pa napravili kombinacije za više dugmadi. Pritisne li se na prvu kombinaciju — iz peći iskače štof, iz zida pribor, a iz dušeka konac, — šije se novo odijelo. Druga kombinacija je za žene: iz jastuka žure kajzer čarape, iz fotelja svilenka tkanina, iz stolica svileni veš, a iz nahtkasni — nakit. Predviđaju su oni i razne tastere za razna godišnja doba, a sve su — kako kažu — spremili „za narod“, da mu naprave iznenađenja. Ali, šta možemo kad narod nije bio strpljiv da sačeka instalacije, nego se i sam spremio da priređuje — iznenađenja.

PODRUMSKE TAJNE

U staro vrijeme — za podrumne su se vezivale, uglavnom, tajanstvene priče o sovuljagama, pod pretpostavkom da tamo stoje odgovarajuće količine paučine, ostaci starih polica i burad bez danaca.

U novije vrijeme — sovuljage su pobjegle od „kreke“, ali u podrumu Velimira Stekovića u Beogradu nije bilo ni paučine ni „kreke“. Uopšte, čudnovat podrum: svjetlucali su tu, u mraku, tanjiri i činije, kristalne vaze i čaše, i vazdan nekih bokalčića — sve sama češka roba. Velimir je svakako želio da i prapraunuci njegovih čukununučiča, kao i njihova bliža i dalja svojta, budu osigurani staklarijom. Pod uslovom, naravno, da to ostane podrumsko-familijarna tajna. Međutim, kako tajna nije sačuvana, želje su mu ostvarene samo djelimično: potomstvu je za upotrebu ostao jedino podrum.

EFIKASNA POMOĆ

Grisvold, američki gaulajter Grčke, izjavio je: »Da nije bilo američke pomoći, Grčka bi se već nalazila u komunističkim rukama.«

Grisvold: Na svakom koraku možete vidjeti rezultate naše pomoći!

Ovako je bilo...

A moglo bi da bude i ovako!

Kako žive i izumiru paraziti

OVOG PUTA treba opisati jednu vrstu koja nekako naglo izumire — da bi se za potomstvo sačuavao opis njenog načina života.

Kod Brema ove vrste nema, ali ako se kombinuje pomalo iz života jazavca, svrake, hrčka, zmije otrovnice, papagaja, lisice i truta, pa se to prilagodi i malo-malčice dotjera, dobiće se slika života ove izumiruće vrste.

To bi izgledalo otprilike ovako:

Jazavac: Poznat po tome što ima običaj da ide u štetu: krade kukuruz i sve što god stigne. Moralni obziri su mu potpuno nepoznati. Kad bi prodavao nešto (da ima dućan i vagu), uvijek bi mjerio jeksik (manje), a naplaćivao bi više.

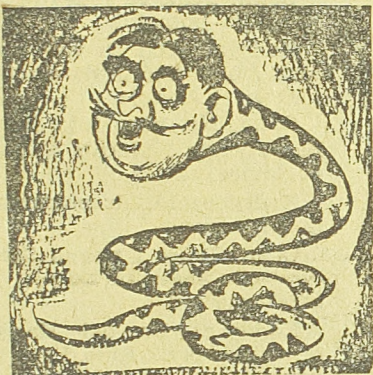
Svraka: voli svijetle predmete, naročito je pohlepna na novac, a krade ga gdje stigne. Da ima slamnjaču u gnjezdu — pakovala bi novac u slamnjaču.

Hrčak: Neobično razvijena ljubav prema gomilanju namirnica i druge robe. Navuče kod sebe u jazbinu nakradenog žita, brašna, šećera, čokolade, konzerviranog mlijeka, štofova i drugog tekstila, konca i nalivpera — toliko da nema gdje da se okrene. Najzadovoljniji je kad je jazbina puna do vrha. Onda špekuliše i prodaje po crnoj berzi: prazni jazbinu, prazni polako, a džepove puni brzo.

Zmija otrovnica: Palaca jezikom opasno, a može da ujede iznenada. Sikće na sve i svakoga, a najradije i najžešće na onog ko joj stane na rep. Ko je poznaje, i ko zna da je se čuva

(najbolje je priklještit za vrat) — nije opasna.

Papagaj: Ponavlja mehanički riječi koje čuje od drugih. Jedna specijalna podvrsta najradije govori: „Biće rata“, „Atomska bomba rješava sve“. Ako ga pitate da ovo malo bolje obra-

zloži — papagaj izbeći svoje pileće oči, zine što bolje može, kao da će nešto reći, zatim sklopi kljun i začuti kao zaliven; od papagaja stvarno ne treba ni očekivati da može da stupi u diskusiju — on samo ponavlja parole radio — Bostona, radio — Ankare, radio — Londona i tako dalje, inače je nedotupavan, kao i svako drugo biće koje ima svega dvije vijuge u mozgu.

Lisica: Kradljiva. Voli dobar zalogaj. Lukava je, ali na primitivan način — može da prevari samo priglupce i nepismene. Inače se odmah pozna: ima neiskren pogled, oštre proždrljive zube i veliki rep o koji se vuku sitne i krupne aferice i afere, prljavi poslovi i rješenja o kažnjavanju zbog špekulacije.

Trut: Najpoznatiji gotovan. Ne radi ništa, živi u hladovini od tuđe muke i rada, ugojen je od nerada i dobrog života na tuđ račun, a živi sve dotle dok ga pčele-radilice ne izguraju iz košnice.

Ovi izvodi iz Brema, nešto malo dopunjeni, kad se povežu u cjelinu, daju sliku jedne posebne fele koja je u našim krajevima bila dosta rasprostranjena: živjela je po gradovima i selima, pretežno na glavnoj ulici (koja se inače zove i čaršija) — najradije na čoškovima. Živjela je ova sorta na tuđ račun, u hladovini, pomalo kraduckala na mjeri i obračunu, prilično špekulisala, rovarila koliko je smjela, štetila koliko je mogla.

Sad su se klimatski uslovi promijenili, pa ovoj životinji nema više uslova za opstanak. I zato je u naglom izumiranju.

M. M.

VRAGOLANI

Da je nešto Generalna direkcija prehrambene industrije u Novom Sadu mogla znati da i burad imaju sklonost za razne nestašluke, ona bi ih sigurno kao nestašnu djecu postavila u dubak. Ovako burad su u slobodnom stilu — uzduž i poprijeko — nabacana u vagon i usput su počela da pocupkuju i da se pogurkuju, dok se na kraju na jednoj okuci nisu ozbiljno podžveljala. Tom prilikom je popadalo dvadesetak obručeva, i nekoliko stotina litara zejtina prešlo iz zatvorenog na potpuno otvoren prostor. Ali, ko je tu kriv? Neće, valjda, Direkcija odgovarati još i za tuđe nestašluke!

BOLEĆIVA SRCA

Ja mislim čika ježu da smo svršili stvar s dedinom kompanijom a vala dosta smo imali i da se bakćemo od niški sumarena i ultimatumu do atomski bombi i gasova za uspavlivanje frontovaca a sad kad su isпустиili i poslednje adute ispod tezgice ništa im drugo nije ostalo neg da čitaju sveto pismo i slične savremene knjige pa tamo našli da će ovi zlo proći kad hrišćanski arapi opkole sveti grad i zato mnogo polažu na crne arape što im je maternji jezik engleski i što su beli ko mleko od koga više vole naftu a deda kaže da je on arapin išo bi d oslobađa kristov grob al su mišljenja podijeljena jer deda je juče opsovo i te amerikance a čika sima je skreso i tim englezima pa nisam mogo d uvatim koja je psovaj na njihovoj liniji al šta se može od nji i očekivati kad su ošamućeni al ipak i ovako buškaju jadni kolko mogu.

Pošto više ne propadaju od posla šetaju po ulicama i parkovima, idu na pijace i u gužve a kad i pošalju za sledovanje oni održavaju red i deda na primer kaže e baš smo ti mi stoka i nikad se nećemo opametiti a jedna mu žena kaže nismo mi stoka a mnoge smo take opametili, a čika sima voli da kaže nećemo mi ni kroz sto godina biti bolji a neko mu odgovorio znamo vi da po vama takvima ništa se ne bi promenilo ni za iljadu godina.

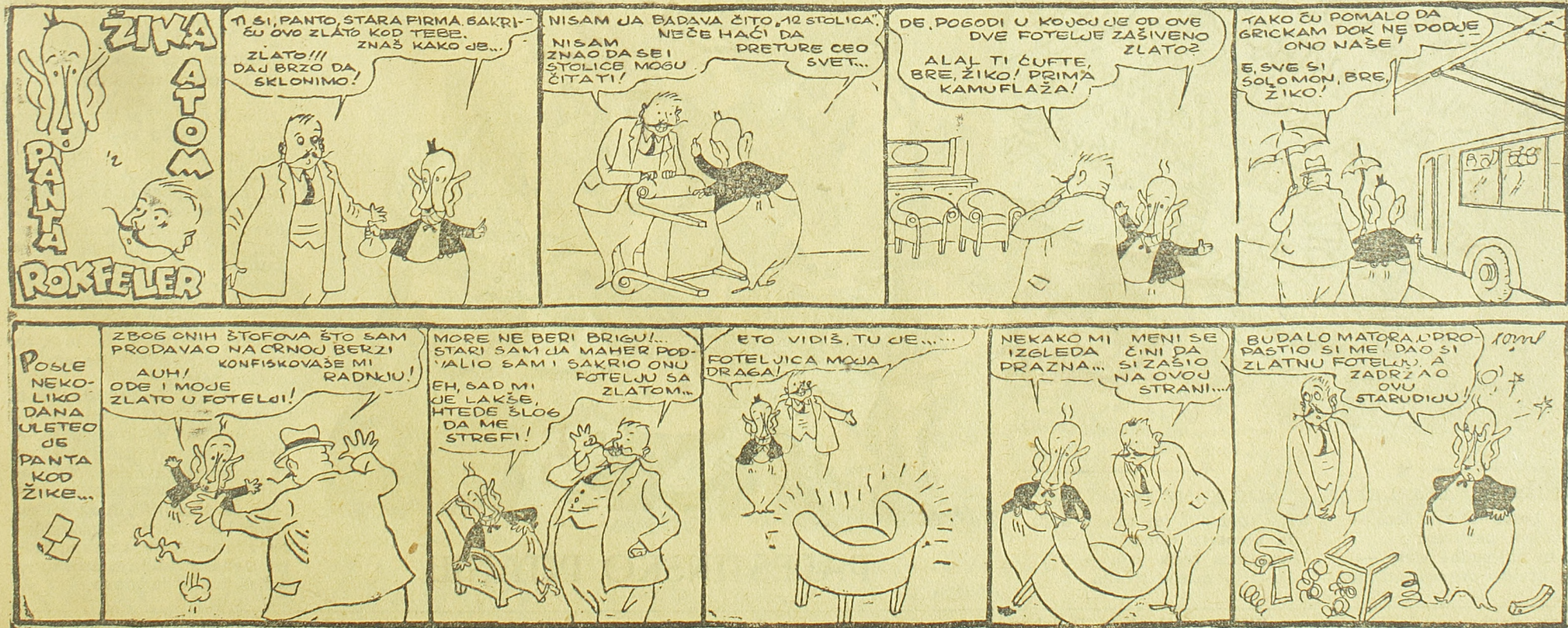
A što se tiče mesa čika đura je pre dva meseca govorio da je to obećanje ludom radovanje jer svu stoku da pokolju pa ne bi stiglo za koji mesec a sad kad se to sledovanje odavno prima a baba juca ga pošlje na pijacu jer si kaže dokon i besposlen pa budi od neke fajde a on stane di se najviše čeka pa stalno gunda i priča kako je to što daju za navr zuba i još mršavo bre koža i kosti a njemu kaže nije njemu do njega neg do one sirote dece, šta su ona kriva što nemaju da progutaju neki masniji vitamin i da popiju koju svežu kaloriju a jedan iz reda mu kaže more čiča nije tebi žao dece, žao je tebi špekulanata.

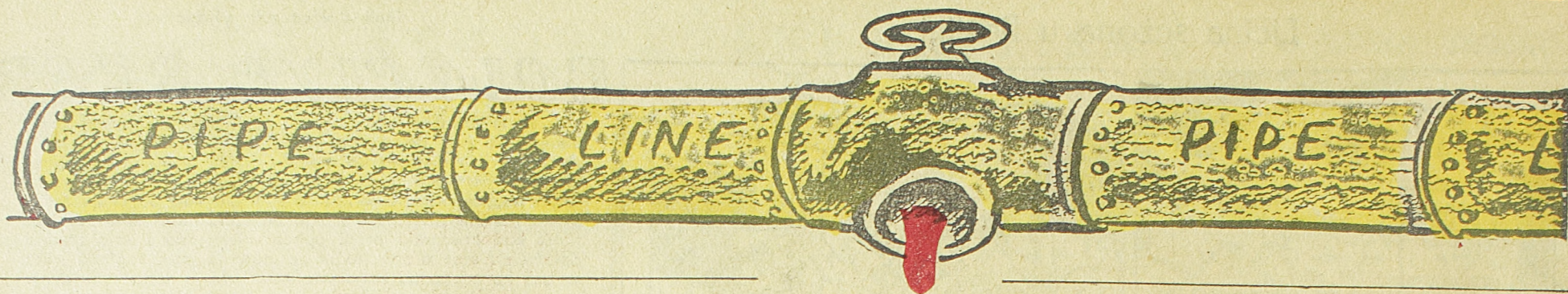
NAJKRAĆE

Počeli su radovi na probijanju tunela kroz Zagrebačku Goru.

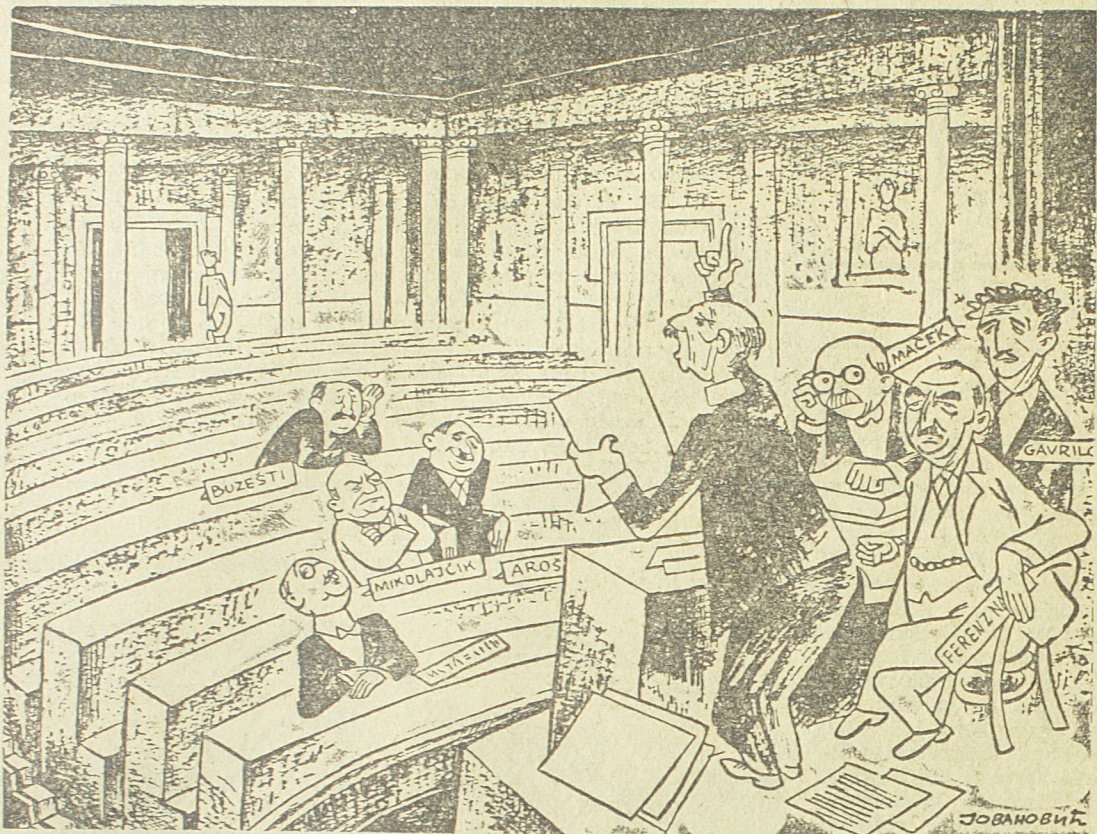
— Što da idemo oko, kad možemo pravo!

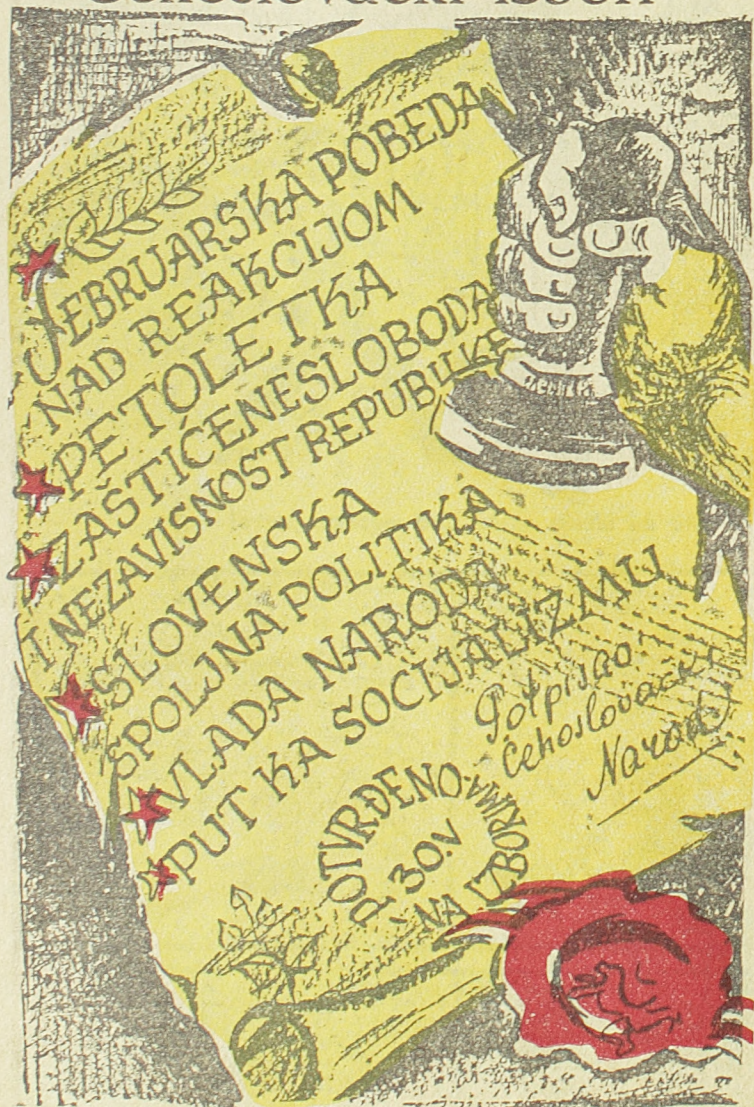
ŠAKA I ADA

U Vašingtonu održava sjednice „Zelena internacionala“, sastavljena od propalih emigranata.

— Prva tačka našeg dnevnog reda je pozdravni telegram našim pokroviteljima, a druga i posljednja: kolektivni odlazak po platu.

Čehoslovački izbori

(„Rude pravo“ — Prag)

HITOSKI ZAČARANI KRUG

Biće ljetos — vele lani — „uništeni partizani“, al' su bili sudbe klete — sad hrabro zimom prijete.

NIJE KOME JE REČENO

K'o „pomoć“ im mreže daju da komarce otjeraju; komaraca bježe jata — Austriju mreža hvata.

SVIH MOGUĆNOSTI NEMOGUĆNOST U ZEMLJI

List „Njujork džornel end ameriken“ ne štampa fotografije crnačkih umjetnika — pisaca i slikara. Na stalne proteste povodom toga redakcija je odgovorila: „Crnci su i onako veoma crni. Njihove fotografije pri reprodukciji ne izlaze jasno u štampi.“

Ipak, na američkim filmovima i slikama iz rata veoma često se mogu vidjeti „veoma crni“ crnci.

Psihošatrologija

Nafta skida sedme velove

— Čovječja duša je prekrivena sa sedam velova... — tajanstveno tvrdi neki doktor u filmu „Sedmi veo“.

Prvih šest velova skidaju se izgleda kao od šale, ali stvar zapne kod onog sedmog. Tako je bar na ovom psihopatošatrološkom filmu. Onaj „doktor“ muku je mučio skidajući ga.

Po ugledu na ovaj frojdovski scenario, Englezi i Amerikanci su umotali svoju politiku u sedam velova ali su zaboravili da su svi ti velovi — providni. Kroz njih se sve vidi, naročito kad je psihopatošatrološki kompleks vezan za naftu. Onda se i Amerikanci i Englezi razgolite i počinju diskusiju (naravno u četiri oka):

Ostin: Vi ste u Palestini izazvali krvoproliće!

Kadogan: Gle'te, molim vas, a šta vi radite?!

Ostin: Tamo se vodi rat, koji ste vi potpalili!

Kadogan: Rat se vodi zbog toga što vi hoćete da smotate i Arabe i Jevreje.

Ostin: Ne, nego zato što vi naoružavate i plaćate arapske poglavice.

Kadogan: Mi ih pomažemo iz viših ideala.

Ostin: Dajte i našem Standard-oilu malo tih ideala, pa rata neće biti.

Kadogan: Ene-de! Kao da mi vas ne poznajemo. Prvo jedan prst, a onda cijelu šaku.

Ostin: A što ste ranije tvrdili da smo atlantska braća i srodne duše?

Kadogan: Molim vas — bratstvo za bratstvo, srodstvo za srodstvo, a sirenje za pare. Tako i vi nama s Maršalovom pomoći i zajmovima.

Ostin: — A-ha, kad spomenute Maršalovu pomoć! Je l' te, a što vi upotrebljavate kredite naše pomoći protiv naših interesa u Palestini i na Bliskom Istoku? Znaete li da ćemo vam tu pomoć ukinuti?

Kadogan: A što vi u Americi bojkotujete našu robu?

Eno vam oglasa koji pozivaju na bojkot na prvim stranicama vaših listova.

Ostin: Vi tako sa mnom govorite, kao da smo mi vama nešto dužni... Mi ne molimo — mi zahtijevamo. Ako ne date milom, a mi ćemo...

Kadogan: Vi nam prijetite, kao da mi nemamo Arapsku ligu. Samo pokušajte nešto! Borićemo se do posljednjeg Arapinal!

Velovi se skidaju, bijele ru-kavice se svlače — u pitanju je nafta.

E, da je to znao onaj „doktor“ s filma ne bi se toliko natezao, nego bi onaj psihopatošatrološkoj duši stavio pod nos malo nafte.

A. P.

KOČIJAŠKE MUKE

NA JEDNOJ strani stovarište uglja. Pucketaju na suncu blokovi crnoga zlata i čekaju da se smjeste u podrumu.

Na drugoj strani stovarište građana. Preznojavaju se na suncu pred kolonom špediter-skih kola.

Građani pažljivi, molećivi. — Ajde, nije daleko — jedna tona.

A kočijaš, neumoljiv, fučka u lulicu, zuri u daljinu i poslije dubokog razmišljanja tek preko zuba prevalja:

— Čet'es' banki.

— Ej pobogu, čovječe, zar tolike pare!

— Jes', jaka zarada! A pošto je zob za konje, pa sijeno, pa potkov, pa opravka, pa porezi Troja kola mi rade. A kad pogledaš — bambadava. Nema goreg posla od kočijaškog.

— Uh, uh, sirotane moj — snalazi se mušterija — nepravda je grdna tebi učinjena. I niko da se osvrne na tvoje tegobe. De, da ti ja bar pomognem — koji ti to bješe broj? ček' da zapišem, pa da intervišem, što se pogadate sa vašim kočijašem, ne budite neviđavni prema njegovim mukama. Zapišite mu broj, pa se zauzmite za njega — propade čovjek. De, drugovi, svi vi što hoćete da zakinete te skromne crkavice ovome mučeniku, zabilježite mu broj, pa preduzmite nešto da mu se olakša bijeda.

— E-hej, družo, šta će ti moj broj?! Stani, brate, malo. Nije mi baš došlo do guše. A hvala ti na pažnji što 'oćeš da se zauzmeš za mene. Ne gledaj broj, evo idem odmah. Gdje reče da stanuješ? A za cijenu ćemo lako. To je bar odredeno, zna se. A ni ja nisam Hromi Daba, dušu da ti uzmem — daćeš koliko je pravo.

PALESTINSKO PITANJE